

**Εκπαίδευση και δημογραφικά χαρακτηριστικά
Εκπαιδευτικών Φυσικής Αγωγής**

Στην ερευνητική μας εργασία η επιλογή του δείγματος έγινε πανελλαδικά σε όλους τους νομούς, αναλογικά με το συνολικό αριθμό των υπηρετούντων καθηγητών Φυσικής Αγωγής (Φ.Α.) σε κάθε περιφέρεια. Στο δείγμα συμπεριλαμβάνονται εκπαιδευτικοί Φ.Α. που υπηρετούσαν τόσο στην πρωτοβάθμια όσο και στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Τα ερωτηματολόγια επιδόθηκαν προσωπικά το 2004 αφού είχε προηγηθεί σύντομη ενημέρωση. Διανεμήθηκαν σε 450 εκπαιδευτικούς Φ.Α. και επεστράφησαν συμπληρωμένα 386, ποσοστό 85,7%.

Από το σύνολο των ερωτηματολογίων οι 197 (51,7%) ήταν άνδρες και οι 184 (48,3%) ήταν γυναίκες (ΠΙΝΑΚΑΣ 1). Στο δείγμα της έρευνάς μας φαίνεται πως οι άνδρες υπερτερούν στο σύνολο των γυναικών.

**ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΤΑ ΦΥΛΟ
N = 386**

ΠΙΝΑΚΑΣ 1

		f	%	Valid %	Cumulative %
Valid	Ανδρες	197	51.0	51.7	51.7
	Γυναίκες	184	47.7	48.3	100.0
	Σύνολο	381	98.7	100.0	
	Απώλεια	5	1.3		
	Σύνολο	386	100.0		

Ηλικιακά οι εκπαιδευτικοί Φ.Α. κινούνται στο ίδιο επίπεδο με το σύνολο των άλλων εκπαιδευτικών των βαθμίδων στις οποίες εργάζονται. Στον ΠΙΝΑΚΑ 2, με δεδομένα των ετών 1997-98, φαίνεται πως ο κύριος όγκος των εκπαιδευτικών βρίσκεται στην ηλικιακή ομάδα 30-49 ετών. Στο δείγμα της έρευνας φαίνεται πως οι εκπαιδευτικοί παρουσιάζουν την ίδια εικόνα (ΠΙΝΑΚΑΣ 3).

**ΗΛΙΚΙΑΚΗ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ
ΚΑΤΑ ΒΑΘΜΙΔΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
1997- 98**

ΠΙΝΑΚΑΣ 2

ΒΑΘΜΙΔΑ	Σύνολο	55 άνω		54-50		49-45		44-40		39-35		34-30		29 και νεότεροι		Σύνολο %
		Σύνολο	%	Σύνολο	%	Σύνολο	%	Σύνολο	%	Σύνολο	%	Σύνολο	%	Σύνολο	%	
Νηπιαγωγεία	9.063	94	1	429	5	1.470	16	2.055	23	1.900	21	2.744	30	371	4	100
Δημοτικά	41.947	1.434	3,42	3.978	9,48	4.805	11,45	5.489	13,09	7.965	18,99	14.952	35,64	3.324	7,92	100
Γυμνάσια	33.147	1.430	4,31	3.238	9,77	5.607	16,92	8.401	25,34	7.092	21,40	5.730	17,29	1.649	4,97	100
Λύκεια	18.428	1.160	6,29	1.986	10,78	3.920	21,27	4.986	27,06	3.550	19,26	2.346	12,73	480	2,60	100

ΠΗΓΗ: Εθνική Στατιστική Υπηρεσία, Αδημοσίευτα Στοιχεία

**ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΤΑ ΗΛΙΚΙΑ
N = 386**

ΠΙΝΑΚΑΣ 3

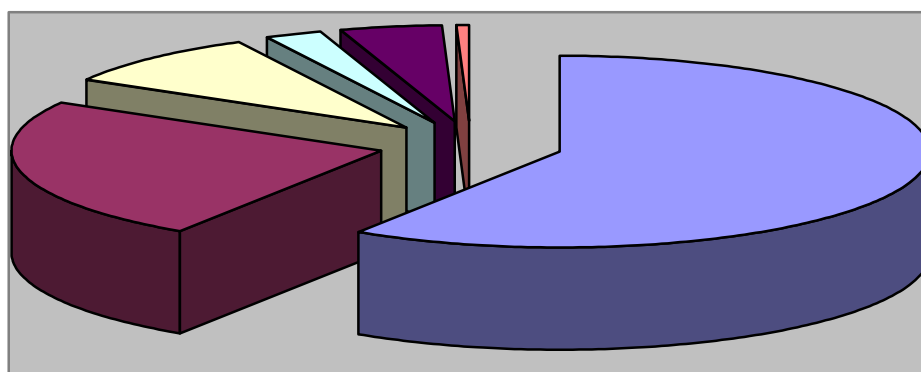
		f	%	Valid %	Cumulative %
Valid	Έως 35 ετών	173	44.8	45.4	45.4
	36 - 45 ετών	171	44.3	44.9	90.3
	46 άνω	37	9.6	9.7	100.0
	Σύνολο	381	98.7	100.0	
Απώλεια		5	1.3		
Σύνολο		386	100.0		

Το μεγαλύτερο μέρος των υποκειμένων αποφοίτησε από τα Τμήματα Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού (ΤΕΦΑΑ) της Αθήνας και της Θεσσαλονίκης (ΠΙΝΑΚΑΣ 4). Οι πτυχιούχοι του ΤΕΦΑΑ Αθηνών, ανεξάρτητα από τον τόπο εργασίας τους, αποτελούν τη μεγαλύτερη ομάδα των υποκειμένων της έρευνας (59,3%). Η εικόνα φαίνεται παραστατικά στο ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 1.

ΠΙΝΑΚΑΣ 4

		f	%	Valid %	Cumulative %
Valid	Αθήνα	224	58.0	59.3	59.3
	Θεσσαλονίκη	91	23.6	24.1	83.3
	Κομοτηνή	35	9.1	9.3	92.6
	Σέρρες	9	2.3	2.4	95.0
	Τρίκαλα	17	4.4	4.5	99.5
	Εξωτερικό	2	.5	.5	100.0
	Σύνολο	378	97.9	100.0	
	Απώλεια	8	2.1		
	Σύνολο	386	100.0		

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 1

■ Αθήνα ■ Θεσσαλονίκη □ Κομοτηνή □ Σέρρες ■ Τρίκαλα ■ Εξ/κό

Σε σχέση με το έτος αποφοίτησης θα πρέπει να επισημάνουμε πως το 84,5% έχουν αποφοιτήσει τουλάχιστο δέκα έτη πριν τη διεξαγωγή της έρευνας (ΠΙΝΑΚΑΣ 5).

ΠΙΝΑΚΑΣ 5

		f	%	Valid %	Cumulative %
Valid	Έως 10	58	15.0	15.5	15.5
	11 έως 20	167	43.3	44.5	60.0
	21 άνω	150	38.9	40.0	100.0
	Σύνολο	375	97.2	100.0	
Απώλεια		11	2.8		
Σύνολο		386	100.0		

Ο κύριος όγκος (80,4%) έχει βαθμό πτυχίου με χαρακτηρισμό «Λίαν Καλώς» (ΠΙΝΑΚΑΣ 6).

ΠΙΝΑΚΑΣ 6

		f	%	Valid %	Cumulative %
Valid	Καλώς	44	11.4	11.8	11.8
	Λίαν καλώς	299	77.5	80.4	92.2
	Άριστα	29	7.5	7.8	100.0
	Σύνολο	372	96.4	100.0	
Απώλεια		14	3.6		
Σύνολο		386	100.0		

Από τους 374 ερωτηθέντες δεν έχουν πραγματοποιήσει μεταπτυχιακές σπουδές οι 346 (92,5%) έναντι 28 (7,5%) που έχουν πραγματοποιήσει (ΠΙΝΑΚΑΣ 7). Από αυτούς που πραγματοποίησαν μεταπτυχιακές σπουδές οι 21 (95,5%) έχουν αποκτήσει τον τίτλο του master και ένας μόνο διδακτορικό τίτλο (ΠΙΝΑΚΑΣ 8).

ΠΙΝΑΚΑΣ 7

		f	%	Valid %	Cumulative %
Valid	Ναι	28	7.3	7.5	7.5
	Όχι	346	89.6	92.5	100.0
	Σύνολο	374	96.9	100.0	
Απώλεια		12	3.1		
Σύνολο		386	100.0		

ΠΙΝΑΚΑΣ 8

		f	%	Valid %	Cumulative %
Valid	Master	21	5.4	95.5	95.5
	Ph.D	1	.3	4.5	100.0
	Σύνολο	22	5.7	100.0	
Απώλεια		364	94.3		
Σύνολο		386	100.0		

Επίσης σημαντικό από άποψη καταμερισμού και αντιπροσωπευτικότητας του δείγματος, είναι και το γεγονός της συμμετοχής 309 εκπαιδευτικών Φ.Α. εφαρμογής προγραμμάτων στις σχολικές μονάδες, 10 υποδιευθυντών και 8 διευθυντών (ΠΙΝΑΚΑΣ 9).

ΠΙΝΑΚΑΣ 9

		f	%	Valid %	Cumulative %
Valid	Διευθυντές	8	2.1	2.4	2.4
	Υποδιευθυντές	10	2.6	3.1	5.5
	Καθηγητές	309	80.1	94.5	100.0
	Σύνολο	327	84.7	100.0	
Απώλεια		59	15.3		
Σύνολο		386	100.0		

Από άποψη οικογενειακής κατάστασης θα πρέπει να επισημάνουμε ότι το 55,6% είναι έγγαμοι και από αυτούς το 35,7% έχουν παιδιά. Οι άγαμοι, με δεδομένη όμως την παράμετρο των ετών υπηρεσίας, απαρτίζουν το 34,4% του δείγματος, ενώ οι διαζευγμένοι και σε χηρεία περίπου το 10%, (ΠΙΝΑΚΑΣ 10).

ΠΙΝΑΚΑΣ 10

		f	%	Valid %	Cumulative %
Valid	Άγαμος	131	33.9	34.4	34.4
	Έγγαμος χωρίς παιδιά	76	19.7	19.9	54.3
	Διαζευγμένος	36	9.3	9.4	63.8
	Έγγαμος με παιδιά	136	35.2	35.7	99.5
	Χήρος/α	2	.5	.5	100.0
	Σύνολο	381	98.7	100.0	
Απώλεια		5	1.3		
Σύνολο		386	100.0		

Ιδιαίτερη έμφαση δόθηκε στην επεξεργασία του προσαρτήματος στο ερωτηματολόγιο που επιδόθηκε στους εκπαιδευτικούς Φ.Α. από το οποίο διαπιστώθηκαν η περιοχή προέλευσης τους (τόπος καταγωγής) και το επάγγελμα των γονέων τους.

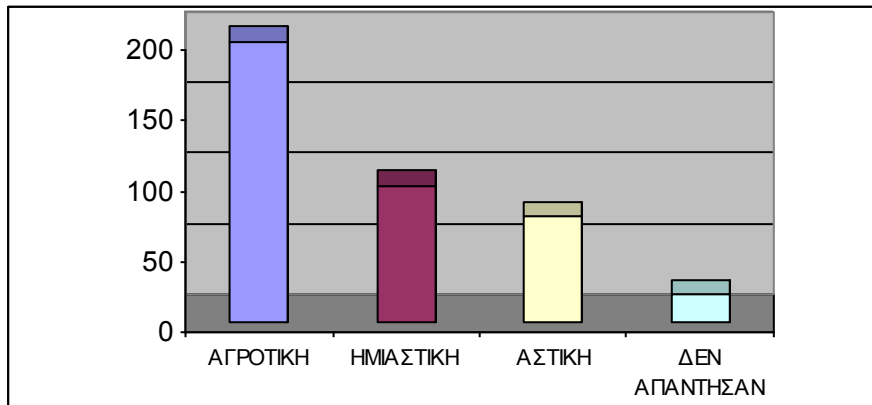
Από τα δεδομένα που φαίνονται στον ΠΙΝΑΚΑ 11 με απεικονιστική απόδοση των μεγεθών αυτών (ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 2) διαπιστώνεται ότι το 51% των εκπαιδευτικών Φ.Α. προέρχεται από την αγροτική περιφέρεια. Διαφοροποίηση διαπιστώνεται στην κατανομή μεταξύ ανδρών και γυναικών σε σχέση με την προέλευση. Είναι χαρακτηριστικό ότι το μεγαλύτερο ποσοστό των ανδρών, (86%), προέρχεται από την περιφέρεια, αγροτικές και ημιαστικές περιοχές, ενώ στο ποσοστό των γυναικών παρατηρούμε μια ομαλή διασπορά.

**ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ
ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΤΟΠΟ ΚΑΤΑΓΩΓΗΣ
N = 386**

ΠΙΝΑΚΑΣ 11

ΤΟΠΟΣ ΚΑΤΑΓΩΓΗΣ	ΑΝΔΡΕΣ		ΓΥΝΑΙΚΕΣ		ΣΥΝΟΛΟ	
	N	%	N	%	N	%
ΑΓΡΟΤΙΚΗ	126	63	71	38	197	51
ΗΜΙΑΣΤΙΚΗ	46	23	50	27	96	25
ΑΣΤΙΚΗ	18	9	56	30	74	19
ΔΕΝ ΑΠΑΝΤΗΣΑΝ	10	5	9	5	19	5
ΣΥΝΟΛΟ	200	100	186	100	386	100

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 2

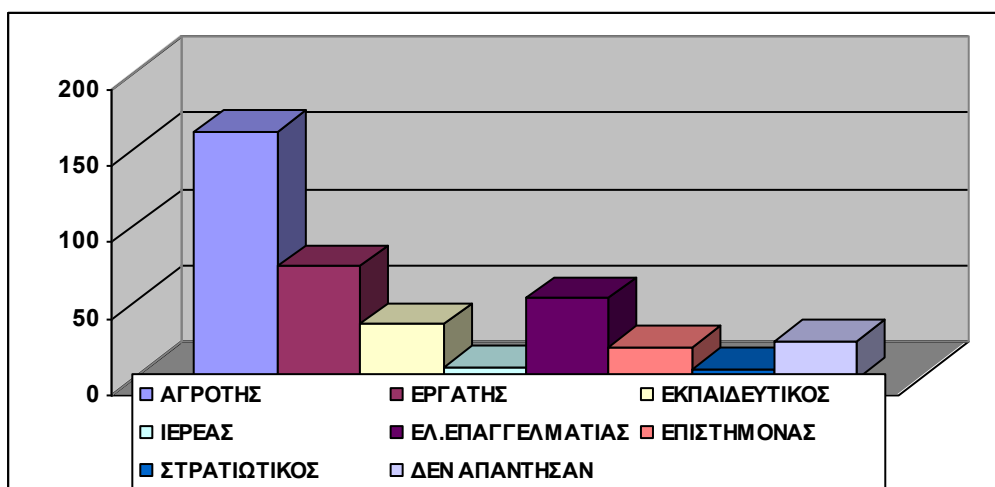
Η καταγωγή σε συνδυασμό με το επάγγελμα του πατέρα και της μητέρας προσδιορίζουν σε μεγάλο ποσοστό το οικονομικοκοινωνικό επίπεδο των εκπαιδευτικών Φ.Α. του δείγματος. Σε σχέση με το επάγγελμα του πατέρα θα πρέπει να διευκρινίσουμε ότι στην κατηγορία αγρότης συμπεριλαμβάνουμε κάθε είδους αγροτική και κτηνοτροφική δραστηριότητα, στην κατηγορία εργάτης κάθε είδους ανειδίκευτης και ειδικευμένης εργασίας οποιασδήποτε μορφής, ενώ στην κατηγορία ελεύθερος επαγγελματίας κάθε είδους δραστηριότητα μη εξαρτημένης εργασίας. Στην κατηγορία επιστήμονας συμπεριλαμβάνουμε όλες τις περιπτώσεις εργαζομένων με οποιαδήποτε σχέση εργασίας που προαπαιτεί πτυχίο ανώτερης και ανώτατης σχολής, π.χ. γιατροί, δικηγόροι, πολιτικοί μηχανικοί, κ.λ.π. Στον ΠΙΝΑΚΑ 12 φαίνονται τα διαπιστωθέντα μεγέθη ενώ στο ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 3 έχουμε μια απεικονιστική απόδοση των μεγεθών αυτών.

**ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΟΣ ΠΑΤΕΡΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ
N = 386**

ΠΙΝΑΚΑΣ 12

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ	ΑΝΔΡΕΣ		ΓΥΝΑΙΚΕΣ		ΣΥΝΟΛΟ	
	N	%	N	%	N	%
ΑΓΡΟΤΗΣ	104	52	58	31	162	42
ΕΡΓΑΤΗΣ	46	23	28	15	74	20
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ	14	7	22	12	36	9
ΙΕΡΕΑΣ	8	4			8	2
ΕΛ. ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΑΣ	12	6	41	22	53	14
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΑΣ			21	11	21	5
ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟΣ			7	4	7	2
ΔΕΝ ΑΠΑΝΤΗΣΑΝ	16	8	9	5	25	6

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 3

Από τον παραπάνω πίνακα και το σχετικό διάγραμμα διαπιστώνουμε ότι τόσο οι άνδρες όσο και οι γυναίκες εκπαιδευτικοί Φ.Α. στην πλειοψηφία τους προέρχονται από τα αγροτικά και εργατικά στρώματα, υπάρχει όμως και ένα αυξημένο ποσοστό γυναικών που προέρχεται από τους ελεύθερους επαγγελματίες. Όσον αφορά τις υπόλοιπες κατηγορίες επαγγελματιών παρατηρούμε μια ομαλή διασπορά.

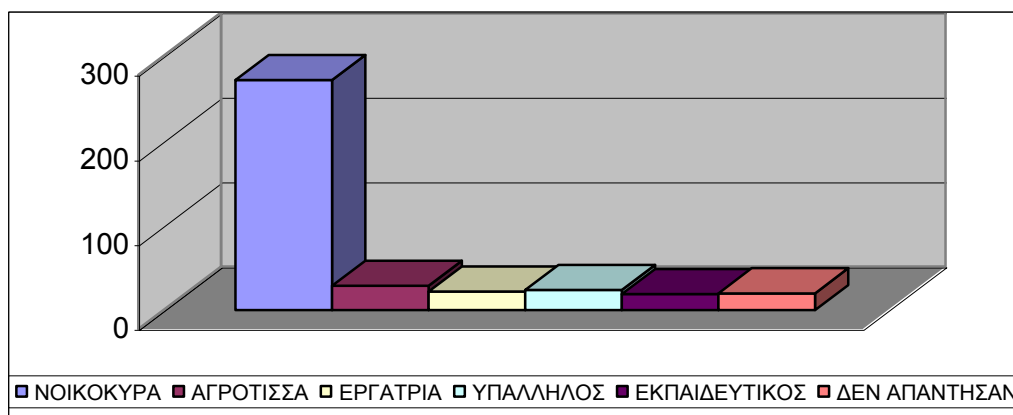
Στον ΠΙΝΑΚΑ 13 και στο ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 4 που ακολουθεί φαίνεται η κατανομή του επαγγέλματος των μητέρων. Ως εργάτρια θεωρούμε κάθε εργαζόμενη ανεξαρτήτου ειδίκευσης που προσφέρει εξαρτημένη εργασία, ενώ ως αγρότισσα θεωρούμε κάθε γυναίκα που εργάζεται σε αγροτικές και κτηνοτροφικές εργασίες. Τέλος, στη κατηγορία των υπαλλήλων συμπεριλαμβάνουμε τόσο τις υπαλλήλους του δημοσίου όσο και του ιδιωτικού τομέα. Διαπιστώνουμε ότι είναι εμφανέστατη η επικράτηση των νοικοκυρών, τόσο για τους άνδρες όσο και για τις γυναίκες, αλλά παρατηρείται και ένα αυξημένο ποσοστό των αγροτισσών στους άνδρες.

**ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΟΣ ΜΗΤΕΡΑΣ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ
N = 386**

ΠΙΝΑΚΑΣ 13

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ	ΑΝΔΡΕΣ		ΓΥΝΑΙΚΕΣ		ΣΥΝΟΛΟ	
	N	%	N	%	N	%
ΝΟΙΚΟΚΥΡΑ	132	66	140	75	272	70
ΑΓΡΟΤΙΣΣΑ	21	11	8	5	29	8
ΕΡΓΑΤΡΙΑ	10	5	12	6	22	6
ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ	12	6	12	6	24	6
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ	11	5	5	5	19	5
ΔΕΝ ΑΠΑΝΤΗΣΑΝ	14	7	6	3	20	5
ΣΥΝΟΛΟ	200	100	186	100	386	100

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 4

Είναι λοιπόν χαρακτηριστικό πως από οικονομικοκοινωνική άποψη οι άνδρες εκπαιδευτικοί Φ.Α. προέρχονται από τα κατώτερα στρώματα ενώ οι γυναίκες συνάδελφοί τους από τα μεσαία. Αυτό πιθανώς να έχει συνάφεια με το γεγονός της επιλογής και του τύπου εργασίας τους, όπου οι άνδρες εμφανίζονται να δέχονται να εργάζονται στις αγροτικές περιοχές ενώ οι γυναίκες να προτιμούν κυρίως τις αστικές και ημιαστικές περιοχές.

Βιβλιογραφία

1. Ανδρεαδάκης, Ν.Σ. & Βάμβουκας, Μ. Ι. (2005), Οδηγός για την εκπόνηση και τη σύνταξη γραπτής ερευνητικής εργασίας, Αθήνα: Ατραπός
2. Εθνική Στατιστική Υπηρεσία, ΥΠΕΠΘ, Αθήνα, 2000
3. Μακράκης, Β. Γ. (2005). Ανάλυση δεδομένων στην επιστημονική έρευνα με τη χρήση του SPSS. Αθήνα: Gutenberg.
4. Παρασκευόπουλος. Ι. Ν. (1993), «Μεθοδολογία επιστημονικής έρευνας», Ιδίου, Αθήνα, τ.1, 2
5. Stenhouse. L. (1979), «What is action research? », C.A.R.E., University of East Anglia, Norwich
6. Τριπόδης. Ν., 2005, Ιδεολογικές επιδράσεις στην ειδική φυσική αγωγή στην Ελλάδα τον 20^ο αιώνα, Διδακτορική διατριβή, Αθήνα

Νικόλαος Τριπόδης
Διδάκτορας Κοινωνιολογίας
Καθηγητής Φυσικής Αγωγής